

**AMORGOSLU SEMONIDES'İN YEDİNCİ FRAGMANI'NDA
KADIN KİMLİĞİNİN KURGULANMASI**

In The Semonides of Amorgos, The Sevent Trailer Construction of Woman's Identity

Prof. Dr. Hüseyin ÜRETEN

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi

hureten@adu.edu.tr

Makale Türü-*Article Type* : Araştırma Makalesi-Research Article
Geliş Tarihi-*Received Date* : 30.09.2022
Kabul Tarihi-*Accepted Date* : 07.11.2022
DOI Number : 10.9737/hist.2023.1121

Atıf – Citation:

Hüseyin Üreten, "Amorgoslu Semonides'in Yedinci
Fragmanı'nda Kadın Kimliğinin Kurgulanması", *History
Studies*, 15/1, Şubat 2023, s. 155-175.

AMORGOSLU SEMONİDES'İN YEDİNCİ FRAGMANI'NDA KADIN KİMLİĞİNİN KURGULANMASI

In The Semonides of Amorgos, *The Sevent Trailer* Construction of Woman's Identity

Prof. Dr. Hüseyin Üreten

Öz

Pandora'dan “kadınların soyu” türer; kadınların varlığı erkekler için ne yazık ki hem gereklidir, çünkü aileyi oluşturmaya ve aile servetini sonraki kuşaklara aktarmaya yararlar, hem de onları mahveder, çünkü fiziksel ve ahlaki sefalet kaynağı olup çalışmayla ve acılarla tükenen bir hayatla bağdaştırılırlar. Bu bakış açısından doğan kadın düşmanlığına dair ilk örnek her ne kadar Arkaik Çağ'ın en önemli iki şairinden biri olan Hesiodos'a ait olsa da, bu çalışmada görüleceği üzere, Amorgoslu Semonides de Hesiodos gibi kadın konusundaki benzer olumsuz düşüncelerini günümüze ulaştırmış olan bir Arkaik Hellen hiciv şiiri ile anlatmıştır. Erkeklerin sakınması gereken kadın tiplerini anlatan bu şiir, Zeus'un erkekleri ve kadınları farklı yarattığı ve doğal dünyadan farklı modellere dayalı olarak özellikle on kadın türü yarattığı fikrine dayanmaktadır. Şair bu şiirinde yani Yedinci Fragmanı'nda erkeklerin sakınması gereken kadın tiplerini anlatmak için iki element ve sekiz hayvan türünden yararlanmıştır. Semonides'in şiirine göre, “köpek” kadınlar, meraklı ve kibirli; “domuz” kadınlar, pis ve düzensiz; “at” kadınlar mağrurdur. Eş olarak tavsiye edilen tek kadın tipi ise “arı” olanıdır, çünkü çalışkan ve ketumdur. Bu cümleden olmak üzere, biz burada iambik yazar Amorgoslu Semonides'in günümüze ulaştırmış olan ve başrol oyuncuları hayvanlar olan (?) Yedinci Fragmanı yoluyla İÖ 7. yüzyılda antik Hellen kadın kimliğinin nasıl kurgulandığını değerlendirmeye çalışacağız. Böylece Semonides'in de Hesiodos gibi kadın düşmanlığını sorgulama fırsatı bulacağız ve kadın kimliğini sekiz hayvan türünde nasıl kurguladığını anlatacağız.

Anahtar kelimeler: *Amorgoslu Semonides/Simonides, kadın, iambos.*

Abstract

From Pandora derives the “line of women”; The existence of women is unfortunately necessary for men, because they serve to create the family and pass on the family wealth to the next generation, and it also destroys them, because they are a source of physical and moral misery and are associated with a life that is exhausted by work and suffering. Although the first example of misogyny arising from this point of view belongs to Hesiod, one of the two most important poets of the Archaic Age, as it can be seen in this study, Semonides from Amorgos is also an Archaic Hellenic, like Hesiod, who had similar negative thoughts on women. He described it with satirical poetry. This poem, which describes the types of women that men should avoid, is based on the idea that Zeus created men and women differently, and that he specifically created ten types of women based on different models from the natural World. In this poem, namely the Seventh Trailer, the poet used two elements and eight animal species to describe the types of women that men should avoid. According to Semonides' poetry, “dog” women are curious and arrogant; “piggy” women, filthy and untidy; “horse” women are proud. The only type of woman recommended as a wife is the “bee” one, because she is hardworking and secretive. Starting from this sentence, we will try to evaluate how the ancient Hellenic female identity was constructed in the 7th century BC through the iambic writer Semonides of Amorgos the Seventh Trailer, which has survived and whose leading actors are animals (?). Thus, we will have the opportunity to question the misogyny of Semonides, like Hesiod, and we will explain how he constructs the female identity in eight animal species.

Keywords: *Semonides/Simonides of Amorgos, woman, iambos.*

Giriş

Antik Hellen edebiyatında rastladığımız ilk isimler, bilindiği üzere, Homeros (*Ὅμηρος*) ile Hesiodos (*Ἡσίοδος*)'tur. İÖ yaklaşık 800-700 arasında yaşamış İoniali ozan Homeros'a İÖ 7. yüzyıl civarında yazıya dökülen ve Troia Savaşı ile bağlantılı olayları ele alan "*Ilias*" (*Ἰλιάς*)¹ ve "*Odyssseia*" (*Ὀδύσσεια*)² adlarında iki epik şiir atfedilirdi. Hesiodos ise evrenin kökenine dair karmaşık mitolojik malzemeyi ilk düzenleme girişimi olan "*Theogonia*" (*Θεογονία* [*Tanrıların Doğuşu*])³ ile insan faaliyetlerinin ve tanrısal adaletin yüceltilmesini konu alan "*Erga kai Hemera*" (*Ἔργα καὶ Ἡμέραι* [*İşler ve Günler*])⁴ adlı daha kısa iki şiirin yazarıdır. İÖ 7. yüzyıl sonlarından itibaren, yazının giderek yayılmasıyla bir önceki dönemde Hellen edebiyatını niteleyen bu epik şiirlerin yerini yeni şiir türleri alır. İşte bu yeni şiir türlerinden biri de aşağıda daha da ayrıntılı olarak değineceğimiz üzere, çalışmamızın konusunu oluşturan ve genel özellikleri açısından lirik şiir içinde *aulos*⁵ ile eşlik edilen *iambos* yani *iambik* şiirdir⁶. Arkaik Çağ'ın başlıca *iambos* şairleri ise Arkhilokhos⁷ (İÖ 7. yüzyıl), çağdaşı ve aynı zamanda

¹ *Ilias* (Ἰλιάς): *Odyssseia* (Ὀδύσσεια) ile birlikte Batı edebiyatının temel kaynakları arasında yer alır. Sözlü edebiyat geleneğinin ürünü olan bu yapıtların Egeli (Halikarnassos/Bodrum) ozan Homeros'a ait olduğu kabul edilir. 16.000 dizelik *Ilias*'ta, Hellas Yarımadası'ndan gelen Akhalar ile Anadolu yakasındaki Troialılar arasındaki savaş anlatılır. Ama bu destan, yalnızca yıllarca süren Troia Savaşı'nın öyküsü değil, aynı zamanda kahramanlık idealinin tüm çelişkileriyle sorgulanmasıdır. Bkz., Hom. *Il.* (Homeros, *İlyada*, Eski Yunanca aslından çevirenler Azra Erhat – A. Kadir, Can Yayınları, İstanbul 2007.

² *Odyssseia* (Ὀδύσσεια): *Ilias* (Ἰλιάς) ile birlikte mitolojya ve gerçek yaşam, tanrılar dünyası ve insanlar dünyası doğal bir birlik içinde. Yazgıları tanrı(ça)larca belirlenen insanlar, ölümlülükle ölümsüzlüğün başsız sonsuz çelişmesini yaşarlar. Ἰλιάς bir savaşın, bir kentin destanı olmasına karşılık, Ὀδύσσεια bir kişinin destanıdır. Odysseus adlı kahramanın Troia'nın alınışından sonra ülkesine dönüşü ve bundan sonra başından geçen olaylar konu edilmektedir. 12.000 dizeden oluşan bu destan, 10 yıllık bir dönemi ele almaktadır. O yüzden de birçoklarının modern romanın atası olarak görülmüştür. Gerçekten de *Odyssseia* belki de uygarlığımızın ilk ve en ölümsüz romanıdır. Bkz., Hom. *Od.* (Homeros, *Odyssseia*, Eski Yunanca aslından çevirenler Azra Erhat – A. Kadir, Can Yayınları, İstanbul 2007.

³ *Theogonia* (Θεογονία [*Tanrıların Doğuşu*]): Homeros'tan sonra Hellen ilkçağının en büyük ozanı Hesiodos (İÖ 8 ile 7. yüzyıllar arası), *heksametron* şeklinde kaleme aldığı *Tanrıların Doğuşu*'nda "tanrısal şiiri'nin ilham kaynağı olan dokuz *Mousa*'yı yücelttikten sonra ilksel *Kaos*'tan başlayarak tanrı(ça)ların kökenini anlatır. Bkz., Hes. *theog.* *Hesiodos Eseri ve Kaynakları*, Çevirenler Sabahattin Eyüboğlu, Azra Erhat, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 1977, s. 103-140.

⁴ *Erga kai Hemera* (Ἔργα καὶ Ἡμέραι [*İşler ve Günler*]): Hesiodos'un *heksametron* şeklindeki bu ikinci şiirinin konusuysa çok farklıdır: Hesiodos alışlageldik şekilde *Mousalara* adanan kısa bir girişten sonra hemen eserin başlıca temaları olan insanoğlunun işlerini ve tanrısal adaleti ele almaya başlar. Şairin kardeşi Perses'e (rüşvet yemişi hakimlerin yardımıyla, babalarının mirasından şairin payına düşen kısmı elde etmeyi başarmıştır) uyarı olarak yazdığı *İşler*'de insanlığın beş çağı miti anlatılır. Bkz., Hes. *erga kai.*, *İşler ve Günler – Tanrıların Doğuşu*, Eski Yunancadan çeviren Furkan Akderin, Say Yayınları, İstanbul 2014, s. 19-56.

⁵ *aulos* (αὐλός): Başlangıçta kamıştan, daha sonra ahşap veya metalden yapılan üflemeli bir müzik çalgı aleti, flüt. Güler Çelgin, *Eski Yunanca-Türkçe Sözlük*, Kabalcı Yayınevi, İstanbul 2011, s. 109. Ancak hemen belirtelim ki, *aulosla* eşlik edilen diğer şiir türü, epik şiire özgü *heksametron* ile *pentametronun* bileşiminden oluşan ikili mısralarla ("*elegeia* beyiti") yazılan *elegeia*dır.

⁶ *iambos* (ἰαμβός): Şiirde bir kısa bir uzun heceden oluşan ölçü, *iambos* dize. Çelgin, *age*, s. 324. Bu vezin, saldırgan ve gerçekçi bir şiir türü için kullanılır. Bu lirikler gerçek anlamda şarkı şeklinde seslendirilmez; bir müzisyen *aulos* çalarken şair mısraları, örneğin melodramlarda olduğu gibi belli bir tonla (*parakataloge*) seslendirir. Arkaik Çağ'ın başlıca *iambos* şairleri, Arkhilokhos (İÖ 7. yüzyıl), Simonides/Semonides (İÖ 7. yüzyıl) ve Hipponaks'tır (İÖ 6. yüzyıl). Daha fazla bilgi için bkz., Simone Beta, "Lirik Şiir", *Antik Yunan*, Ed. Umberto Eco, Alfa Tarih, İstanbul 2018, s. 917-919.

⁷ *Arkhilokhos*: İÖ 7. yüzyıl ortalarına doğru Paros Adası'nda doğan Arkhilokhos, hem *iambos* hem de *elegeia* yazmıştır. Naksoslular ile savaşırken ölen sıra dışı bir figür olan şair-asker Arkhilokhos, büyük olasılıkla vatanının siyasi olaylarında şahsen rol oynayan bir asildir. Genelde birinci şahıs olarak yazdığı şiirlerinde başrol oyuncusu, Homeros'un şiirlerinde tasvir edilen toplumsal kalıplara tamamıyla zıt şekilde davranan bir karakterdir; onurunu kaybetmekten çekinmediği için savaş alanından kaçır, iktidarı ve zenginliği hor görür, kendi toplumsal sınıfından olmayan insanlarla haşır neşir olur. Arkhilokhos'un (günümüze ne yazık ki ancak fragmanları ulaşan) şiirlerinde, "*sitem*" anlamına gelen iki terimi (*psogos* [ψόγος] ve *momos* [μῶμος]) temel alan *iambik* şiirin tüm özellikleri görülür; bir *iambos* şairi siyasi rakibini aşağılamak ve *symposion* içerisinde şiirlerini dinleyen arkadaşlarının gözünde küçük düşmesini sağlamak istediği zaman, hem kamusal hem de şahsi alanla ilgili suçlamalar son derece etkili araçlar teşkil eder. Ancak bu saldırgan şiirlerin yanında, daha özlü olan veya aşkın, dostluğun ve şarabın verdiği zevki tasvir eden şiirler de söz konusudur. Bkz., Beta, *agm*, s. 918; daha detaylı bilgi için ayrıca bkz., *Oxford Antikçağ Sözlüğü*, Ed. M. C. Howatson, Çeviri: Faruk Ersöz, Kitap Yayınevi, İstanbul 2013, s. 91-92.

çalışmamızın da konusu olan Semonides (İÖ 7. yüzyıl) ile Hipponaks⁸'tir (İÖ 6. yüzyıl). Ancak hemen belirtelim ki, bu *iambos* şairlerine sırasıyla Anonios, Susarion, Hermippos, Skythinos, Diphilos ve Panarkes'in de isimlerini eklemek gerekir.⁹

Şimdi, bize kılavuzluk edecek bu açıklamaların izinden giderek önümüzdeki birkaç sayfada, birbirine eşit olmayan iki bölümde, çalışmamızın konusunu başka bir deyişle Amorgoslu Semonides'i ve şairin günümüze son derece eksik halde ulaştıran *iambos*ları arasında Hellen edebiyatının tipik temalarından biri olan kadın düşmanlığını konu alan *Yedinci Fragmanı*'ni incelemeye geçebiliriz.

Bu cümleden olmak üzere, işe ilk önce Semonides'i tanımaya çalışarak başlayalım. Yukarıda da belirttiğimiz gibi, dünyaca ünlü *Yedinci Fragman*'ın yazarı olan Amorgoslu Semonides (Σημωνίδης ὁ Ἀμοργῖνος), Arkhilokhos'un (Ἀρχιλόχος) çağdaşıdır.¹⁰ Demek ki, *iambos* tarzı şiirler yazan Semonides İÖ 7. yüzyılda yaşamıştır. Hakkında günümüze son derece az belge kalan İlkçağ *iambos* şair yazımının öncülerinden olan şairin yaşamı ve eserleri hakkında günümüze gelen bilgilerin en önemlileri, Suidas, Strabon ve Byzantiumlu Stephanus'un eserlerinde yer almaktadır.

İS 10. yüzyılda Bizans'ta yazılmış antik Akdeniz dünyası ile ilgili bilgi veren dev ansiklopedisinde Suidas ya da Suda (Σοῦδα), aynı zamanda antik Hellen yazarlarından Ortaçağ yazarlarına kadar birçok önemli isimlerden alıntılar da yapmıştır. Ansiklopedik sözlük biçiminde yazılmış bu eserde (Suidas Sözlüğü [*Suidae Lexicon*]) Semonides hakkında da şu şekilde bilgi verilmiştir: “Σημωνίδης: Κρίνεω Ἀμοργῖνος, ἰαμβογράφος. ἦν δὲ τὸ ἐξ ἀρχῆς Σάμιος: ἐν δὲ τῷ ἀποικισμῷ τῆς Ἀμοργῶ ἑστάλη καὶ αὐτὸς ἡγεμὼν ὑπὸ Σαμίων. ἔκτισε δὲ Ἀμοργὸν εἰς τὴν πόλιν, Μινώαν, Αἰγιαλόν, Ἀρκεσίμην. γέγονε δὲ μετὰ ἐνενήκοντα καὶ τριακόσια ἔτη τῶν Τρωικῶν. ἔγραψε κατὰ τινὰς πρῶτος ἰάμβους, Ἀρχαιολογίαν τε τῶν Σαμίων δι' ἐλεγείας ἐν βιβλίοις β', καὶ ἄλλα διάφορα.”¹¹

Görüldüğü üzere şairin yaşamı konusunda Suidas'ta önemli bilgiler bulunmaktadır: “Σημωνίδης: Κρίνεω Ἀμοργῖνος, ἰαμβογράφος.” ifadesi, *iambos* yazarı Semonides'in Amorgoslu Krines'in oğlu olduğuna ışık tutmaktadır. Amorgoslu Krines'in oğlu Semonides, Suidas'a göre Amorgos'un sömürgeleştirilmesi sırasında Samos Adası'na gelmiş ve adada üç kent kurmuştur: Minoa, Aigialos ve Arkesime. Bununla birlikte “γέγονε δὲ μετὰ ἐνενήκοντα καὶ τριακόσια ἔτη τῶν Τρωικῶν” ifadesi, Semonides'in yaşadığı döneme de ışık tutar. Buna göre, Amorgoslu *iambos* yazarı Semonides, Troia Savaşı'ndan 490 yıl sonra doğmuş (ya da gelişmiş).¹² Ancak hemen belirtelim ki, Arkhilokhos'un çağdaşı olarak gösterilen Semonides'in genç mi yoksa yaşlı mı olduğu konusunda ne yazık ki bir ipucu vermez Suidas.¹³

⁸ *Hipponaks*: Ephesos'ta doğan Hipponaks, İÖ 6. yüzyılın ikinci yarısında yaşamıştır; asil bir aileden olup siyasi nedenlerle sürgün hayatı yaşamak zorunda kalmıştır ve *iambos*larında batıdaki Hellas ile doğudaki İran arasındaki bir sınır şehrinin yeraltı dünyasını tasvir eder. Hipponaks'ın şiir fragmanlarında hayatları zorluklarla geçen, tam da o kargaşa dolu yıllarda oluşmakta olan toplumun başkarakterleri olan hırsızlar ve açlıktan ölenler, serseriler ve fahişeler yer alır. Şair bir yandan müstehcenliğe eğilimliyse de diğer yandan çok sayıda yabancı kökenli kelimedenden yararlanmasını bilen sıra dışı bir sözel yaratıcılığa sahiptir. Bkz., Beta, *agm*, s. 918; daha detaylı bilgi için ayrıca bkz., *Oxford Antikçağ Sözlüğü*, Ed. M. C. Howatson, Çeviri: Faruk Ersöz, Kitap Yayınevi, İstanbul 2013, s. 401.

⁹ *Iambos* türünde eser vermiş bu şairler ve günümüze ulaşan bütün fragmanları hakkında bkz., *Semonides ve Altı İambos Şairi: Şiirler –Bütün Fragmanlar-*, Ed. Hande Koçak, Çeviren: Alova, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul 2016, s. 21-45.

¹⁰ Semonides'in şiirleri de çağdaşı Arkhilokhos'un şiirleriyle aynı kaderi paylaşmış ve günümüze ulaşan fragmanlar dışında ne yazık ki daha fazla şiirleri bilinmemektedir. Bkz., *age*.

¹¹ Suid. sv Σημωνίδης et Σιμμίας.

¹² Ancak hemen belirtelim ki, Suidas tarafından Semonides'e atfedilen ve yukarıda değinilen ifade konusunda da kuşku vardır. “γέγονε” ifadesi Semonides'in doğumunu değil de şair olarak ünlendiği yılı ifade de edebilir. Bu konuda daha detaylı bilgi için bkz., https://en.wikipedia.org/wiki/Semonides_of_Amorgos (Erişim Tarihi: 31.08.2022).

¹³ Suidas'taki bu bilgiler Semonides'in yaşamının mevcut ayrıntılarının çoğunu sağlar. Daha fazla bilgi, Rhodoslu Simmias ile ilgili girişte birleştirilmiştir. Bkz., Suid. *age*.

Aynı biçimde Semonides'in *iambos* şairi ve Amorgoslu olduğunu gösteren bir değer kaynak da İÖ 1. yüzyılda yaşamış ünlü coğrafyacı Strabon'dur (Στράβων). Semonides konusunda Strabon'un *Γεωγραφικά* (*Geographika* [Coğrafya]) adlı eserinde doğum yerine ilişkin olarak şu ifade yer almaktadır:¹⁴ “ἔστι δὲ καὶ Ἀμοργὸς τῶν Σποράδων ὅθεν ἦν Σημωνίδης ὁ τῶν ἰάμβων ποιητής.”

Demek ki, Arkaik Çağ'ın bu ünlü *iambos* şairi, Amorgoslu Semonides (Σημωνίδης ὁ Ἀμοργῖνος) olarak tanınır. Nitekim “Ἀμοργῖνος” sıfatı şairi Keoslu koro lirigi şair Simonides'ten (Σημωνίδης ὁ Κεῖος) ayırt edilmesini sağlar.¹⁵

İlkçağ konularında danışma kaynağı niteliğindeki Byzantiumlu Stephanus'ta (Hellece: Στέφανος Βυζάντιος) da Amorgoslu Semonides hakkında bilgi vardır. Stephanus'un “*Ethnika*” (*Ἐθνικά*) adlı sözlüğünde geçen “Ἀμοργός: νῆσος μία τῶν Κυκλάδων ἔχουσα πόλεις τρεῖς Ἀρκεσίην, Μινώαν, Αἰγιάλην ... ἀπὸ τῆς Μινώας ἦν Σημωνίδης ὁ ἰαμβοποιὸς Ἀμοργῖνος καλούμενος ...” ifadeler, daha önce değindiğimiz Suidas'ın Semonides hakkında anlattıkları ile örtüşür.¹⁶

İÖ 95-55 yılları arasında yaşamış Romalı ünlü şair ve filozof, Titus Lucretius Carus da Semonides hakkında bilgi veren yazarlardandır. *Iambos* şairi Amorgoslu Semonides, Lucretius'ta şöyle geçer:¹⁷ “σοὶ δὲ μυρία συνειδὼς ἰάμβων ἄζια βεβιωμένα, πρὸς ἃ μοι δοκεῖ οὐδ' ὁ Ἀρχιλοχὸς αὐτὸς διαρκέσαι προσκαλέσας καὶ τὸν Σημωνίδην καὶ τὸν Ἰππώνακτα συμποιεῖν μετ' αὐτοῦ κἂν ἔν τι τῶν προσόντων σοι κακῶν. οὕτως σὺ γε παιδιὰς ἀπέφηνας ἐν πάσῃ βδελυρία τὸν Ὀροδοικίδην καὶ τὸν Λυκάμβην καὶ τὸν Βούπαλον, τοὺς ἐκείνων ἰάμβους.”

Sonuç olarak bütün bunlar bize gösteriyor ki, Semonides'in yaşamı hakkında Suidas, Strabon, Byzantiumlu Stephanus ve Lucretius'un dışında bilgi yok denecek kadar azdır. Doğrusunu söylemek gerekirse, bu dört kaynağın da Semonides hakkında anlattıkları örtüşür. Ancak hemen belirtelim ki, az sayıda kaynağa ve günümüzde hala tartışma konusu olmakla birlikte, Amorgoslu Semonides'in ünlü bir *iambos* şairi olması da şaşırtıcı değildir.

Çalışmamızın bundan sonraki bölümünde de görüleceği gibi Amorgoslu Semonides, günümüze kalan dünyaca ünlü *Yedinci Fragman*'ı ile tanınmaktadır. Şiirin kapsamına ve konusuna gelince; Semonides bu Arkaik Hellen hiciv şiirinde erkeklerin sakınması gereken kadın tiplerini iki element ve sekiz hayvan türünden yararlanarak anlatmıştır. İşte biz de şimdi bu bağlamda başrol oyuncularını hayvanlar olan söz konusu şiir yoluyla İÖ 7. yüzyılda antik Hellen kadın kimliğinin nasıl kurgulandığı değerlendirilmeye çalışılacağız. Böylece Semonides'in de Hesiodos gibi kadın düşmanlığını sorgulama fırsatı bulacağız ve kadın kimliğini özellikle sekiz hayvan türünde nasıl kurguladığını anlatacağız.

İlkçağ *iambos* şiir yazımının öncülerinden olan Semonides'i tanıdık bir derece kadar. Daha önce de söylediğim gibi, Arkhilokhos'un çağdaşı olarak gösterilen şair, Amorgoslu Krines'in oğludur. İÖ 7. yüzyılda yaşamıştır. Amorgos'un sömürgeleştirilmesi sırasında Samos Adası'na gelmiş ve adada üç kent kurmuştur: Minoa, Aigialos ve Arkesime. Onun hakkında söylenebilecek en iyi, en önemli şey, Semonides *iambos* şiirinin kralıdır. Fakat bu olumluluğa rağmen dünyaca ünlü *Yedinci Fragman* 'ında baştanbaza tam bir kadın düşmanlığı damarı görüldüğünü de ne yazık ki eklemek gerekir. Örnek vermek gerekirse işi gücü dalavere olan “tilki” kadın, “köpek” eniği gibi durmadan havlayan, taşla dişlerini kırsa bile, kocasının susturamadığı geveze ve dedikoducu kadın vardır. “Köpek” kadınlar, “domuz” kadınlar, “at” kadınlar da vardır. Örnekleri alabildiğine

¹⁴ Strab. X. 487.

¹⁵ Koro lirigi; Arkaik Çağ'da ortaya çıkan ve gelişen bir şiir türüdür. “Lirik” terimi seslendirmelere eşlik için kullanılan çalgı olan *lyra* (λύρα) ya da *kithara* (κίθαρα) adlı müzik aletinden türemiştir. “Koro” sıfatı ise icranın bir o kadar önemli olan başka bir yönünü vurgular. Keoslu lirik Hellen şairi Simonides (İÖ 556-468), *elegeiaları* ve mezar yazıtları ile de tanınır. Attika açıklarında Ion asıllı Hellenlerin oturduğu Keos Adası'ndandır. Daha fazla bilgi için bkz., *Oxford Antikçağ Sözlüğü*, s. 864-865.

¹⁶ Steph. Byz. 86.

¹⁷ Lucr. *De Rerum Natura* 1.24.

çoğaltabiliriz. Zira ilerde göreceğimiz gibi, kaba bir biçimde kadın karşısı bu şiir, tarih öncesinden tarihsel yüzyıllara kadının durumunda meydana gelen sarsıntıyı yansıtmaktadır.

Ancak burada şu gerçeğin altını çizmekte fayda vardır: Arkaik Çağ'dan günümüze kalan en uzun *iambos* olan bu şiirdeki kadın düşmanlığına bir başka deyişle aynı temaya hem çağdaşı Arkhiolokhos hem de Semonides öncesi Hesiodos'ta da rastlanır. Bilindiği üzere, şiirlerinde kadının genel portresini çizen, niteliklerini, önceliklerini belirten ve dış görünümünü tasvir eden Hellen ilkçağının en büyük ozanları Homeros ve Hesiodos'tur.¹⁸ Ama burada konumuz açısından üstünde durmaya değer olan, ozanların ozanı Homeros'tan aldığı biçimleri başka özlere, içeriklerle dolduran ve "edebi *iambos*" şiirinin kralı Semonides'i de önemli ölçüde etkileyen Boiotia'lı Hesiodos'tur.¹⁹

Bu noktada gelelim Hesiodos'un kendi yapıtlarında kadınlar üstüne verdiği bilgilere. *İşler ve Günler*'de şöyle deniyor:²⁰

(Pandora Efsanesi)

"Tanrılar yer altına gizlemiş besinleri.
Yoksa insan bir gün çalışıp rızkını sağlar,
Sonra bir yıl sırtüstü yatardı,
Asar bırakırdı sapanını ocak başında,
Çözerdi çiftini çubuğunu, öküzlerini.
Zeus kızınca Prometheus'a,
Kendisini aldatan o sivri akıllıya,
Sakladı varını yoğunu insanlardan,
O gün bugündür dertlere boğdu insanoğlunu,
Zeus gizledi ateşini insandan.
Ama Iapetos'un güçlü oğlu Prometheus
Çaldı Zeus'un ateşini insandan.
Sakladı onu narthex kamışının içinde.
Kızdı bulut devşiren Zeus, dedi ki ona:
"Iapetos oğlu, sivri akıllı kişi,
Seviniyorsun ateşi çaldın, beni aldattın diye,
Ama bil ki dert açtın kendi başına da:
Çaldığın ateşe karşılık bir bela,
Öyle bir bela salacağım ki insanlara,
Sevmeye, okşamaya doyamayacaklar bu belayı"

Hesiodos'un "*İşler ve Günler*" (*Erga kai Hemerai* [*Ἔργα καὶ Ἡμέραι*]) adlı eserindeki bu dizeler ilginçtir: Zeus, kendisini aldattı diye Prometheus'a kızmıştır. Çünkü Prometheus ateşi tanrı(ça)lardan çalıp insanlara götürmüştü. Bunun üzerine de Zeus, hıncını insanlardan alıyor ve birinci aşamada insanları ateşten yoksun ediyor, ikincisinde de kadın belasını sarıyor başlarına.

¹⁸ Homeros ile Hesiodos için bkz., *Hesiodos Eseri ve Kaynakları*, s.1-5.

¹⁹ Semonides ve Altı *Iambos* Şairi: *Şiirler –Bütün Fragmanlar-*, s. VII.

²⁰ *İşl.* 42 vd.

Sonra da tanrı(ça)ların Pandora'yı nasıl süsleyip püslediklerini anlatıyor uzun uzun²¹:

“Böyle dedi ve kah kah güldü insanların, tanrıların babası,

Namlı şanlı Hephaistos'u çağırdı hemen:

Bir parça toprak al, suyla karıştır dedi,

İçine insan sesi koy, insan gücü koy,

Bir varlık yap ki yüzü ölümsüz tanrıçalara benzesin,

Bedeni güzelim genç kızlara.

Athena sen de ona el işlerini öğret, dedi,

Renk renk kumaşlar dokumasını öğret.

Nur topu Aphrodite, sen de büyüleriyle kuşat onu,

İstekler, arzularla tutuştur onu.

Yüz gözlü devi öldüren Hermeias, sen de

Bir köpek yüreği, bir tilki huyu koy içine.

Böyle dedi Zeus, onlar da yaptılar dediğini:

Koca Hephaistos, topal tanrı hemen

Bir kız biçimine soktu toprağı.

Gökgözlü Athena süslü kuşağını sarıverdi beline,

O canım Kharit'ler ve o güzelim Peitho

Altın gerdanlıklar taktılar boynuna

Hora'lar bahar çiçekleriyle donattılar saçlarını,

Hermeias doldurdu göğsüne yalan dolanı,

Uzaktan gürleyen Zeus'un oluyordu istediği,

Ses koydu içine o tanrılar kılavuzu

ve Pandora adını taktı.

Pandora bütün tanrıların armağanı demekti,

Çünkü bütün Olympos'lular insanların başına onu.

Tanrıların babası kurunca bu düzeni,

Epimetheus'a gönderdi Pandora'yı

Kılavuz tanrı Hermeias'la.

Epimetheus unuttu Prometheus'un dediğini:

Zeus'tan armağan alma demişti ona Prometheus,

Alırsan, ölümlüleri derde sokarsın demişti.

Armağanı aldı ve alınca anladı

Başına bela aldığını.”

---

²¹ İşl. 60 vd.

Evet... Tanrı(ça)lar kadını insanlığa baş belası olarak yaratmışlar. Hesiodos'un anlattığı gibi, öyle güzel de yaratmışlar ki, Prometheus ne kadar kurnaz, sivri akıllıysa, kardeşi Epimetheus o kadar bön ve budaladır, yarım akıllıdır; birinin adı "öngören"²², ötekinin adı "sonradan düşünen"²³ anlamına gelir. Sonuçta da Prometheus kardeşi Epimetheus'a Zeus'tan bir armağan kabul etmemesini tenbih ettiği halde Pandora'nın güzelliğine hayran olan Epimetheus, öğüdü tutmamış ve onu insanlar arasına kabul etmiştir. Ne bilecekti ki, kadın, bütün fenalıkların kaynağıdır (!)

Daha başka, "Theogonia" (Θεογονία [Tanrıların Doğuşu]) adlı eserinde de Zeus'un ödünden yani Pandora'dan şu şekilde söz etmektedir²⁴:

*"Ve Zeus bir nimete karşılık
Böylesine güzel bir belayı yaratınca,
Götürdü onu tanrıların ve insanların önüne
Tanrı kızı Gökgözlü Athena'nın bütün süsleriyle,
Ölümsüz tanrılar ve ölümlü insanlar
Şaşakaldılar görünce bu aldatıcı güzelliği,
İnsanları baştan çıkaracak olan
Bu derin, bu sonsuz büyü kaynağını."*

Sabahattin Eyuboğlu ve Azra Erhat'ın çevirilerindeki gibi, kadınsanız bundan sonrasını okumak güç. Kadın asalakmış, tembelmiş, kötülükten gayrı bir şey gelmezmiş elinden, yoksulluğa bir türlü alışamaz, hep bolluğu özlermiş diyor Hesiodos.

Kadının bu kusurlarına bir de merak eklenince, açmış açma dedikleri kutunun kapağını, böylece dertler, belalar yayılmış dünyaya²⁵:

*"Çünkü bu kaynaktan çıkmıştır aslında
O kadın dediklerimizin belalı soyu,
O ölümlü insanların baş belası.
Fıkıralığa bir türlü alışamaz kadınlar,
Hep bolluktur onların özledikleri.
Nasıl ki arı oğullarının sığındığı yerde
Hep beslerse verimli bal arıları
İşi gücü kötülük olan yaban arılarını,
Bal arıları her gün güneş batıncaya dek
Bembeyaz petekleri öredururken
Ötekiler sığınıp kovanların içine
Başkalarının emeğiyle beslenirler."*

²² Prometheus: Προμηθεύς, εως, ó (masc.) Iapates'un oğlu, Epimetheus'un kardeşi. "pro" ve "metheus" olarak ayrılır. Bu bağlamda bir işi yapmadan önce düşünen kişi anlamına gelir. <https://tr.wikipedia.org/wiki/Prometheus> (Erişim Tarihi: 26.09.2022).

²³ Epimetheus: Ἐπιμηθεύς, εως, ó (masc.) Iapates'un oğlu, Prometheus'un kardeşi "epi" ve "metheus" olarak ayrılır. Bu bağlamda biri işi yaptıktan sonra ben ne yaptım diye düşünen kişi anlamına gelir. <https://tr.wikipedia.org/wiki/Epimetheus> (Erişim Tarihi: 26.09.2022).

²⁴ Theog. 585-589.

²⁵ Theog. 590-605.

*İşte bunun gibi bulutlarda gümbürdeyen Zeus
Yarattı baş belası olarak
Kadınlar soyunu ölümlü insanlara,
O kadınlar ki kötülüktür işleri güçleri
İyiliğe karşı kötülük sağladı onlarla.”*

Hesiodos'un yapıtlarının ikisinde de yukarıda da belirtildiği gibi, Hellenlerin Havva anası Pandora insanlığın tüm kötülüklerinin kaynağıdır. Ancak hemen belirtelim ki Homeros destanlarında buna benzer bir yorum yer almaz. Hiçbir izi bulunmaz Homeros'ta, başka bir deyişle, Pandora ya da Prometheus'tan söz edilmez *Ilias* ve *Odyseia* destanlarında. Hatta biz biliyoruz ki, Hellen edebiyatında içinde kadının en güzel renklerle betimlendiği çok sayıda efsane vardır Homeros destanlarında: *Ilias*'ta Andromakhe ile Hekabe, *Odyseia*'da ise Penelope böyledir.²⁶

Peki, bu durum Amorgoslu Semonides'te nasıl?

Hesiodos'un şiirlerinde Pandora nasıl insanlığın tüm kötülüklerinin kaynağıysa Semonides'e göre de benzer yönler çok: Söz dinlememesi, merakı, dik kafalığı. Kadına özgü bu nitelikler Semonides'te, aşağıda belirtilen açıklamalardan da anlaşılacağı üzere, bazı hayvanların (kıllı domuz, hınzır tilki, dişi köpek, boz eşek, gelincik, yeleli kısrak ve maymun) olumsuz özellikleriyle kıyaslanmaktadır. Çok ilginçtir ki bu kadın düşmanı şairde tek istisnayı *arı* gibi davranan kadın oluşturmaktadır.

Şimdi, yukarıda yazdığımız cümlenin doğruluğunu kanıtlamak adına *iambik* yazar Amorgoslu Semonides'in günümüze ulaşmış olan ve başrol oyuncuları hayvanlar olan (?) dünyaca ünlü *Yedinci Fragman*'ını ve kadın mizacının kusurlarını vurgulamak için bazı hayvanların olumsuz özellikleriyle nasıl kıyasladığını görelim. Nitekim bu yolla ünlü şairin yaşadığı İÖ 7. yüzyılda antik Hellen kadın kimliğinin de nasıl kurgulandığını en çarpıcı bir örnek ile somutlaştırmış olacağız.

Son zamanlarda hem edebiyat eleştirmenlerinin hem de biz Eskiçağ tarihçilerinin dikkatini çekmeye başlayan Arkaik Çağ'ın en önemli şiiri ve Hesiodos'un Pandora efsanesiyle de bağlantılı olan *Yedinci Fragman*'ı şimdi daha yakından izleyerek, kadın mizacının kusurlarının bazı hayvanların olumsuz özellikleriyle nasıl kıyaslanarak vurguladığını detaylıca görelim:

Erkeklerin sakınması gereken kadın tiplerinin kıyaslandığı hayvanlar listesinde karşımıza birinci olarak **domuz** çıkar ve Semonides şöyle der²⁷:

*“Başlangıçta tanrı türlü akıl verdi kadına.
Birini uzun kıllı domuzdan yarattı.
Evi baştan sona karman çorman,
çamurlar toprak olmuş yuvarlanır yerde,
ne kendi yıkanır, ne üstünü yıkar;*

²⁶ Nausikaa ile erkeklere tam eşit düzeyde olan, işi yöneten ve erkeklerin yaşamının esinleyici ve düzenleyicileri gibi görünen kadınlardan Phaiakların kraliçesi, kocası olan kralın kız kız kardeşi, kararlarında bağımsız, başına buyruk görünce Arete'yi de unutmamak gerekir. Andre Bonnard, *Antik Yunan Uygarlığı, Cilt I: İlyada'dan Parthenon'a*, Fransızcadan Çeviren: Kerem Kurtgözü, Evrensel Basım Yayın, İstanbul 2004, s. 163.

²⁷ Birincisi kısa, ikincisi uzun, iki heceden oluşan bir ölçü ayağı olan *iambos* türünde yazılmış olan Amorgoslu Krines oğlu Semonides'in "*Yedinci Fragman*" adlı şiiri, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları tarafından Hasan Ali Yücel Klasikler Dizisi altında *Semonides ve Altı Iambos Şairi: Şiirler –Bütün Fragmanlar-* adıyla Türkçeye kazandırılmıştır. Bu eserde söz konusu şiir "*VII: Kadınlar Üzerine*" (s. 5-8) başlığında Erdal Alova tarafından Türkçeye çevrilmiştir. Biz de çalışmamızda bu çeviriden yararlandık.

çöküp yağ bağlar gübrenin üstünde.”

Iambik yazar Semonides, gördüğümüz gibi, ne yazık ki kadınları aşağılama konusunda Hesiodos'tan geri kalmaz. Dişi domuz türünden kadınlar vardır Semonides'in şiirinde: “Domuz” kadınları pis ve düzensizdir. Evinde her şey düzensizdir ve her şey darmadağındır.

Oysa ataerkil yasa ve kurallarının geçerli olduğu bir ortamda, antik Hellen kadını *oikos* (oïkos) başka bir deyişle evde çocukları, hizmetkârları ve köleleri ile oturup, iplik eğirmeli, dokuma yapmalı, ekmek pişirmeli, mutfak ve depodan sorumlu olmalıdır. Özetle kendilerine ayrılmış özel bir bölüme yani *gynaikona* (γυναικῶν) kapatılmış olan Hellen kadınının yaşantısı sadece ev ile sınırlanmıştır. Doğrusunu söylemek gerekirse, *oikos* bağlamında bir kadının nitelikleri ve sorumluluklarının neler olduğu ele alındığında; ev idaresinde kadın eşinin başlıca yardımcısı olmalı ve evin idaresini onunla paylaşmalı hatta idarenin büyük kısmını üzerine almalıdır. Kadın ister baba *oikosunda* isterse koca *oikosunda* olsun içinde bulunduğu *oikosun* gönencini arttırmalıdır. Bu da kadının eğitilmiş olmasıyla yakından ilgilidir. Nitekim *oikos* temelinde kurulmuş bir evlilik aynı zamanda ekonomik bir birlikteliktir de. Kadın ve erkek bu ortaklıkta *oikosta* kendilerine düşen vazifeleri tam olarak yerine getirdikleri zaman *oikos* zenginleşir, aksi durumda fakirleşir. Dolayısıyla ev idaresi başka bir deyişle gelir ve gider dengesinin ayarı kadında olmalıdır. İdeal kadın, evin gönencini arttırmaya becerilerini en iyi şekilde kullanarak katılmalıdır. İşte bu noktada, kadın eğitilmiş ve kendi becerilerinin farkında olmalıdır. Kadının vazifesi kocasına çocuk doğurmakla sınırlı olmamalıdır. Sonuçta, kadın ve erkek arasındaki görev dağılımında kadın, *oikos* içindeki işleri yapmaya daha yatkın olduğunu bilmeli ve göstermelidir. Evde kölelerin bir kısmını dışarı işleri için gönderecek, *oikos* içinde çalışması gerekenlere göz kulak olacak, evde erzakın harcanması, depodaki malların saklanması ve kılık kıyafetin dokunup bölüştürülmesi için bir düzen oluşturacaktır.

Semonides, erkeklerin sakınması gereken kadın tiplerini **domuz** ile kıyasladıktan sonra, şöyle sürdürür anlatımını:

*“Birini **hınzır tilki**den. Bir kadın ki
her şeye erer aklı. İyiymiş, kötüymüş
bir şey kaçmaz gözünden. Huyudur çünkü
kötü demesi iyiye, kötüye iyi.
Sabahtan akşama değişir ruh hali.”*

Burada işi gücü dalavere olan “**tilki**” kadın, aşağıda göreceğimiz gibi “**köpek eniği**” gibi durmadan havlayan, taşla dişlerini kırırsa bile, kocasının susturamadığı geveze ve dedikoducu kadın vardır.

*“Birini **dişi köpekt**ten yarattı. Huysuzun teki,
anası kılıklı. Her şeyi duysun, bilsin ister.
Her yeri kolaçan eder, acı acı havlar durur
kimseyi görmese de. Susturamaz hiçbir erkek
öyle gözünü korkutmakla; ister, gazaba gelip
kırsın dişini taşla; ister, tatlı sözler söylesin;
konuklar arasındayken bile
yolu yoktur susturmanın acı acı havlarken.”*

Yukarıdaki satırlarda erkeklerin sakınması gerektiği iki farklı kadın tipi daha vardır: “tilki” kadınlar ve “köpek” kadınlar. Bu iki kadın grubu da kıyaslandığı hayvanların özelliklerini sergiler: Birinci grup içinde yer alanlar haindir, her şeyi bilir ve kontrolü altında tutar; ama

olaylara adapte olur. İkinci grupta yer alanlar ise evin içinde dolanıp dururlar, meraklı ve kibirlidirler. Burada kadının kusurlarına bir de merak eklenince, bu motif bize Hesiodos'taki Pandora'nın betimlendiği parçayı anımsatır²⁸: açmış açma dedikleri kutunun kapağını, böylece dentler, belalar, yayılmış dünyaya.

Semonides, hayvanların özelliklerini sergileyen kadınları anlatmaya devam eder:

*“Birini inatçı, **boz bir eşekten** yarattı.*

Zordur onu işe sürmek. Yola gelir biraz

paylayıp dürtünce, ama iş denmez işine.

Takınıp durur gece gündüz arka odada

atıştırır durmadan ocağın başında.

Sevişmek dersen, geçmez hiç huyundan

atar yatağa önüne geleni.”

“Eşek” kadınlar, yukarıdaki satırlardan da açıkça anlaşılacağı üzere, sabırlı ve çalışkandır, dayak yiyince sesini çıkarmaz, ama önüne gelen herkesle sevişmeye hazırdır. Hesiodos'tan bir asır sonra yaşamış olan Amorgoslu Semonides'in bu söyleminde Arkaik Çağ erkek egemen toplumunun ikinci sınıf vatandaş konumundaki kadına bakış açısı yansır: “Eşek” kadın, dik kafalı, obur, zevke ve eğlenceye aşırı ölçüde düşkün bir kimse olarak anlatılır.

Gerçekten de Semonides'in şiirinde kadınlara karşı olan acımasız tavrı şiddetini artırarak devam eder. Semonides bu uzun şiirinde, daha önce de belirttiğimiz gibi, Zeus tarafından başlangıçta on kadın tipi yaratıldığını ve bunlardan sekizinin *domuz, tilki, köpek, eşek, gelincik, kısrak, maymun* ve *arıyı* andırdığını, diğer ikisinin ise *toprak* ve *denizi* simgelediğini belirtir.

Şimdi konumuz açısından, erkeklerin sakınması gereken kadın tiplerinin kıyaslandığı bu sekiz hayvandan beşincisini başka bir deyişle “**gelincik**” kadını inceleyeceğiz:

*“Birini **gelincikten**. Zavallı bir türdür bu.*

Onda güzellik ne arar! ne insanın canı çeker,

ne cana yakındır, ne de sevimli.

Aklı fikri yatakta;

ama içi dışına çıkar yatağına girenin.

Hırsızlık edip zarar verir komşusuna,

atıştırıp durur boy'na kurban artıklarını.”

Semonides'in gözünde “gelincik” kadın, rezil, hantal, hırsız ve erotiktir. Dikkat edileceği üzere, burada yine Hesiodos ile olan benzerlik ortaya çıkar. Nuran Şahin'in²⁹ de yazdığı üzere, topraktan yaratılan büyüleyici güzellikteki Pandora, Hesiodos'ta erkek soyunu baştan çıkaran bir kimlik olarak sunulur. Pandora'nın soyundan gelin kadını da “insanoğlunun baş belası” olarak niteler Hesiodos:

“İşte bunun gibi bulutlarda gümbürdeyen Zeus

Yarattı baş belası olarak

Kadınlar soyunu, ölümlü insanlara

²⁸ Pandora'nın betimlendiği iki parça için bkz., *Theog.* 570-616; *İşl.* 43-105.

²⁹ Nuran Şahin, *Antik Dönemde Anadolu'da Kadın*, Ege Üniversitesi Yayınları, İzmir 2013, s. 1-2.

*O kadınlar ki kötülüktür işleri güçleri*³⁰

Kadını zengin avcısı olduğuna da şöyle değinir:

“Fukaralığa bir türlü alışamaz kadınlar,

*Hep bolluktur onların özledikleri.”*³¹

İşler ve Günler’de de aynı şekilde devam eder:

“Takıp takıştırıp, kışını sallayıp

Aklını çelmesin kadının biri.

Gözü ambarındadır diller dökerken sana,

*Ha kadına güvenmişsin, ha bir hırsıza.”*³²

Buraya kadar anlatılanlara dayanarak şöyle bir değerlendirme yapılabilir: Doğrusunu söylemek gerekirse, bize öyle geliyor ki Hesiodos’tan bir asır sonra yaşayan Semonides de “domuz”, “tilki”, köpek”, “eşek” ve “gelincik” özellikleriyle kıyaslanan kadın tiplerini tıpkı Hesiodos gibi bir günah keçisi olarak tanımlamaktadır. Demek ki her iki ozana göre Pandora’nın soyundan gelen kadınlar her zaman erkek soyunu baştan çıkararak azgın yaratıklardır.

Semonides, hayvansal benzetmelerini bir yerde yetersiz buluyor olmalı ki şöyle sürdürüyor anlatımını:

“Birini uzun yeleli kısıraftan yarattı.

Sıkıntıya gelemez böylesi. Yığar evin işini

başkasının üstüne. Ne değirmen taşına

el sürer, ne kalburu tutar,

ne de süpürür gübreyi evinden,

oturmaz başına ocağın kurum bulaşır diye.

Zorla götürür erkekleri yatağa.

Günde iki, bazen üç kez yıkanıp

kokular sürünür; taralıdır her zaman

uzun saçları, gölgeler onu çiçeklerle.

Güzel görünür elalemin gözüne

böyle bir kadın; ama beladır kocasının başına

bir tiran değilse ya da eli asalı bir kral,

göğsünü gösteriştten kabartıp duran.”

Bir kısırak vardır ki, hiçbir işe uymayacak kadar kendini beğenmiştir, süprütüleri evden atmaya yanaşamaz; güzelliği ile böbürlenir, günde iki üç kez yıkanır, parfümlere bulanır, saçlarına çiçekler sokar, başka erkekler için güzel bir görünüm, kocası için beladır.

Bu noktada, kadın ve güzellik konusuna dikkat çekmemiz yerinde olacaktır. Başka bir deyişle, öncelikle kadın-erkek güzelliğinin nasıl yorumlandığına açıklamak gerekmektedir. Şahin’in³³ de

³⁰ Theog. 600-602.

³¹ Theog. 593-594.

³² İşl. 372-375.

³³ Şahin, age, s. 103 vd.

yazdığı üzere, hatırlatmak isterim ki, Homerik Dönemin kadın-erkek güzelliğine bakışında erkek güzelliği, doğal güzellik olarak yorumlanırken, kadın güzelliği, süs ve makyaj ile elde edilen bir güzellik olarak görülmekteydi. Demek ki süs ve makyaj kadın güzelliğinin olmazsa olmazlarıdır. Başka bir deyişle, kendi çağının kadın güzelliğini yorumlayan Semonides'in bu sözlerine dayanarak tıpkı Homerik Dönem'de olduğu gibi Arkaik Çağ'da da kadın güzelliğinin olmazsa olmazları süs ve makyajdır diyebiliriz.

Ne yazık ki, Amorgoslu Semonides şiirinde hayvansal benzetmeleri kullanmaya devam eder. Semonides'e göre o kadar iğrenç bir **maymun** suratlı kadın vardır ki, onu kollarına alan bahtsız kocaya acımak gerekir:

*“Birini maymundan yarattı. Erkeğin başına sardığı
en büyük beladır bu Zeus'un. Daha çirkin bir yüz
olamaz yüzünden; alay eder onunla herkes
yürürken kentte. Boynu kısa, yürüyüşü hantal,
kıçtan bacaklı. Ah, ne yazık o adama
böyle bir felaketi kollarına alan!
Bütün dolapları, numaraları bilir,
maymun gibi tıpkı; kulak asmaz gülenlere,
incelik göstermez kimseye. Gün boyu
bir tek şey düşünür, bir tek şey kurar kafasında:
nasıl etse de birine en büyük zararı verse!”*

“Maymun” kadınlar, görülüyor ki, gülünç ve sakardır, boyun ve kalçadan yoksundur, kötülük yapmaktan başka bir şey düşünmezler.

Yukarıdaki bu hayvan isim listesinden hareketle, tüm bu söylemler sonuç olarak erkek egemen toplumda kadın kimliğinin “meraklı, kötülük yapan, tembel, obur ve seksüel açlığı kontrol edilemez ölçülerde bir yaratık olarak görüldüğünü ortaya koymaktadır.

Öte yandan, tüm bu olumsuz kadın tiplerine rağmen listenin sonunda olumlu niteliklere sahip bir kadının yer alması şaşırtıcıdır: “**Arı**” kadınlar.

*“Öbürünü arıdan yarattı. Şanslıdır onu alan,
konduramaz çünkü kimse bir şey üstüne.
Varlık daha varsıl olur onunla, daha bir
Serpilir.
Severek yaşlanır kendini seven kocasıyla,
güzelim, seçkin çocukların anası olur.
Hemen göze çarpar kadınların arasında,
çepeçevre sarar onu tanrısal bir güzellik
Sevmez oturmayı açık saçık hikâyeler
anlatan kadınlar içinde. Böyle bir kadın
lütfudur Zeus'un bir erkeğe.
En iyi, en duyarlı kadınlardır bunlar.”*

Erkeklerin sakınmaması gereken tek kadın tipi “arı” kadınlardır. Başka bir deyişle, eş olarak tavsiye edilen tek kadın tipi “arı” olanıdır. Çünkü “arı” kadınlar, çalışkan ve ketumdur: kocalarına sadık ve çocuklarına bağlıdır, onlarla evlenenler şanslıdır. Sonuç olarak, Semonides’in gözünde sadece “arı” kadın önemlidir. Bu durumda “arı” kadının özel oluşu da şaşırtıcı değildir. Zira Hesiodos’ta “arı”, erkek arının karşı cinsi kadın olarak tanımlanır.

Demek ki, “arı” kadınların dışında kalan tüm kadın tipleri, kötü kadın kimliklerini sergilemekteydi: “*Domuz*” kadınlar pislik içinde debelenir. “*Tilki*” kadınlar haindir, her şeyi bilir ve kontrolü altında tutar. “*Köpek*” kadınlar evin içinde dolanıp durur ve inler, meraklı ve kibirlidir. “*Eşek*” kadınlar sabırlı ve çalışkandır, dayak yiyince sesini çıkarmaz, ama önüne gelen herkesle sevişmeye hazırdır. “*Gelincik*” kadınlar hantal, hırsız ve erotiktir. “*Kısrak*” kadınlar zarif ve mağrurdur, daima bakımlıdır, bir kralla evlenmedikleri takdirde kocalarının başına bela olurlar. “*Maymun*” kadınlar gülünç ve sakardır, boyun ve kalçadan yoksundur, kötülük yapmaktan başka bir şey düşünmezler.

Bu noktada sormamız gereken soru peki o zaman “iyi” kadın kimliği nedir?

Eğer bu soruyu tek bir cümle ile cevaplamak gerekirse, buraya kadar bütün anlatılanları topladığımızda bu acımasız yaklaşımların dışında iyi kadın kimliğine sahip olmak için kadının “çok sorgulamayan, eğitimsiz, az yiyen, salt iş düşünen ve zevk almaksızın kocası ile birlikte olup ona çocuklar doğuran” olması gerektiği sonucunu çıkarabiliriz.³⁴

Son olarak eklemek gerekir ki, Amorgoslu Semonides tarafından Arkaik Çağ’da kadınlar üzerine yazılarak günümüze kalan ve ‘başrol oyuncular hayvanlar’³⁵ olan, İÖ 7. yüzyılda antik Hellen kadın kimliğinin nasıl kurgulandığını somut olarak gösteren bu en uzun iambos şiirin - *Yedinci Fragman*’ın- Hellencesini de burada vermek isterim.³⁶

χωρίς γυναικὸς θεὸς ἐποίησεν νόον
τὰ πρῶτα. τὴν μὲν ἐξ ὕδός τανύτριχος,
τῆ πάντ’ ἀν’ οἴκον βορβόρω πεφυρμένα
ἄκοσμα κεῖται καὶ κλινδεῖται χαμαί:
5 αὐτὴ δ’ ἄλλουτος ἀπλύτοις τ’ ἐν εἴμασιν
ἐν κοπρίησιν ἡμένη πιαίνεται.

³⁴ Doğrusunu söylemek gerekirse, bana öyle geliyor ki Hellen erkeklerinin tamamının bu inanışları paylaştığını düşünmek de yanlış olacaktır. Monodik liriğin en çok seslendirildiği yer, *symposion* gibi sadece erkeklerin yer aldığı bir mekân olduğundan, Homeros ve Ksenophon gibi ünlü kişiler de göz önünde bulundurulduğunda, Amorgoslu Semonides’in *Yedinci Fragman*’ını belli bir grubu (erkekleri) güldürmek için karşı grubu (kadınları) alaya almak şeklinde yorumlamak daha doğru olacaktır.

³⁵ Hatırlanacağı üzere, başrol oyuncular hayvanlar olan *fabllar* (*Hellencesi aĩvoς, ov, ó (masc.) (ainoi [aĩvoi]: öykü, hikâye, özdeyiş, atasözü, övgü, övme, methetme, methiye)*) çok eski zamanlardan beri popüler kültür bağlamında yaygındır ve ilk örnekleri de Hesiodos ile Arkhilokhos’un eserleri arasında görülebilir. Ancak en ünlüleri hiç şüphesiz Aisopos’a ait olanlardır. Yine hatırlanacağı üzere, Aisopos’un *fabl* derlemesinde hayvanlar başka türlerden bireylerle (*kurtla kuzu, aslanla at, eşekle köpek* vd.) konuşur ve etkileşim içinde olur. Dolayısıyla da ortaya çıkan olaylar hem eğlencelidir hem de insanların bazı davranışlarının sonuçları konusunda öğretilerin elde edilmesine izin verir. Zaten Aisopos’un okurlarının bazıları da yüzyıllar boyunca ‘kıssadan hisse’ çıkarmak için çaba sarf etmiş ve her sahnenin sonuna bir yorum eklemiştir. Böylece tilkiler, köpekler, eşekler ve gelincikler metaforik olarak dolayısıyla da eğlendirici bir şekilde erdemlerini ve kusurlarını temsil ettikleri karakterlere bürünürler: Tilki başkalarını kandırmak isteyen hainlerin nasıl bir riske koştuğunu; eşek, aptal ve sakar olanların nasıl bir sona uğradığını gösterir... vd. Bu noktada her hayvanın belli karakter özellikleri sergilemesi sadece fabllara özgü bir şey değildir. Böyle bir yöntem, örneğin yergi şiiri gibi başka türlerde de rastlarız. Örneğin bu çalışmamızın konusunu oluşturan Amorgoslu Semonides’te de olduğu gibi, erkeklerin sakınması gereken kadın tiplerini anlamak için hayvan türlerinden yararlanılmış olunması gibi. Bkz., Cristiana Franco, “Yunanlar ve Hayvanlar”, *Antik Yunan*, Ed. Umberto Eco, Çeviri: Leyla Tonguç Basmacı, Alfa Basım Yayım Dağıtım, İstanbul 2018, s. 309-310.

³⁶ <http://www.perseus.tufts.edu/hopper/text?doc=Perseus:text:2008.01.0478:volume=2:text=22:section=2> (Erişim Tarihi: 29.09.2022).

τὴν δ' ἐξ ἀλιτρῆς θεὸς ἔθηκ' ἀλώπεκος
γυναῖκα πάντων ἴδριν: οὐδέ μιν κακῶν
λέληθεν οὐδὲν οὐδὲ τῶν ἀμεινόνων.
10 τὸ μὲν γὰρ αὐτῶν εἶπε πολλάκις κακόν,
τὸ δ' ἐσθλόν: ὀργῆν δ' ἄλλοτ' ἄλλοιῃν ἔχει.
τὴν δ' ἐκ κυνὸς λιτ οε ργόν, αὐτομήτορα,
ἢ πάντ' ἀκοῦσαι, πάντα δ' εἰδέναι θέλει,
πάντη δὲ παπταίνουσα καὶ πλανωμένη
15 λέληκεν, ἦν καὶ μηδὲν ἀνθρώπων ὄρα.
παύσειε δ' ἄν μιν οὔτ' ἀπειλήσας ἀνήρ
οὐδ' εἰ χολωθεῖς ἐξαράξειεν λίθῳ
ὀδόντας, οὔτ' ἂν μειλίχως μυθεύμενος,
οὐδ' εἰ παρὰ ξείνοισιν ἡμένη τύχη:
20 ἀλλ' ἐμπέδως ἄπρηκτον αὐονῆν ἔχει.
τὴν δὲ πλάσαντες γηῖνην Ὀλύμπιοι
ἔδωκαν ἀνδρὶ πηρόν: οὔτε γὰρ κακὸν
οὔτ' ἐσθλὸν οὐδὲν οἶδε τοιαύτη γυνή:
ἔργον δὲ μῦθον ἐσθίειν ἐπίσταται:
25 κούδ' ἦν κακὸν χειμῶνα ποιήσῃ θεός,
ρίγῳσα δίφρον ἄσσον ἔλκεται πυρός.
τὴν δ' ἐκ θαλάσσης, ἢ δῦ ἐν φρεσὶν νοεῖ:
τὴν μὲν γελᾷ τε καὶ γέγηθεν ἡμέρην:
ἐπαινέσει μιν ξεῖνος ἐν δόμοις ἰδῶν:
30 οὐκ ἔστιν ἄλλη τῆσδε λωῖων γυνή
ἐν πᾶσιν ἀνθρώποισιν οὐδὲ καλλίων:'
τὴν δ' οὐκ ἀνεκτὸς οὔτ' ἐν ὀφθαλμοῖς ἰδεῖν
οὔτ' ἄσσον ἐλθεῖν, ἀλλὰ μαίνεται τότε
ἄπλητον ὥσπερ ἀμφὶ τέκνοισιν κύων:
35 ἀμείλιχος δὲ πᾶσι κάποθυμῆ
ἐχθροῖσιν ἴσα καὶ φίλοισι γίγνεται:
ὥσπερ θάλασσα πολλάκις μὲν ἀτρεμῆς
ἔστηκ' ἀπήμων χάρμα ναύτησιν μέγα
θέρ εο ς ἐν ὄρῃ, πολλάκις δὲ μαίνεται
40 βαρυκτύποισι κύμασιν φορευμένη:
ταύτη μάλιστ' ἔοικε τοιαύτη γυνή

ὀργήν, φυήν δὲ πόντος οὐκ ἄλλην ἔχει.
 τὴν δ' ἐκ σταδαίης καὶ παλιντριβέος ὄνου,
 ἢ σὺν τ' ἀνάγκῃ σὺν τ' ἐνιπῆσιν μόγις
 45 ἔρεξεν ὧν ἅπαντα καὶ πονήσατο
 ἄρεκτα: τόφρα δ' ἐσθίει μὲν ἐν μυχῶ
 προνὺξ προῆμαρ, ἐσθίει δ' ἐν ἐσχάρῃ:
 ὁμῶς δὲ καὶ πρὸς ἔργον ἀφροδίσιον
 ἐλθόνθ' ἐταῖρον ὄντινων ἐδέξατο.
 50 τὴν δ' ἐκ γαλῆς, δύστηνον οἰζυρὸν γένος:
 κείνη γὰρ οὐ τι καλὸν οὐδ' ἐπίμερον
 πρόσεστιν οὐδὲ τερπνὸν οὐδ' ἐράσμιον:
 εὐνῆς δ' ἀληνῆς ἐστὶν ἀφροδισίης,
 τὸν δ' ἄνδρα τὸν παρόντα ναυσίῃ διδοῖ:
 55 κλέπτουσα δ' ἔρδει πολλὰ γείτονας κακά,
 ἄθυστα δ' ἱρὰ πολλάκις κατεσθίει.
 τὴν δ' ἵππος ἀβρὴ χαιτέεσσ' ἐγείνατο,
 ἢ δούλι' ἔργα καὶ δύην περιτρέπει,
 κοῦτ' ἂν μύλης ψαύσειεν οὔτε κόσκινον
 60 ἄρειεν οὔτε κόπρον ἐξ οἴκου βάλοι,
 οὔτε πρὸς ἵπνον ἀσβόλην ἀλευμένη
 ἴζοιτ': ἀνάγκῃ δ' ἄνδρα ποιεῖται φίλον.
 λοῦται δὲ πάσης ἡμέρης ἄπο ρύπον
 δῖς, ἄλλοτε τρίς, καὶ μύροις ἀλείφεται:
 65 αἰεὶ δὲ χαίτην ἐκτενισμένην φορεῖ
 βαθεῖαν ἀνθέμοισιν ἐσκιασμένην.
 καλὸν μὲν ὧν θέημα τοιαύτη γυνὴ
 ἄλλοισι, τῶ δ' ἔχοντι γίγνεται κακόν
 ἦν μή τις ἢ τύραννος ἢ σκηπτοῦχος ἦ,
 70 ὅστις τοιούτοις θυμὸν ἀγλαΐζεται.
 τὴν δ' ἐκ πιθήκου: τούτο δὴ διακριδὸν
 Ζεὺς ἀνδράσιν μέγιστον ὄπασεν κακόν:
 αἴσχιστα μὲν πρόσωπα: τοιαύτη γυνὴ
 εἶσιν δι' ἅστ' εὐς πᾶσιν ἀνθρώποις γέλως:
 75 ἐπ' αὐχένα βραχεῖα κινεῖται μόγις,
 ἄπυγος, ἀνόκωλος: αἶ τάλας ἀνήρ,

ὅστις κακὸν τοιοῦτον ἀγκαλίζεται.
δὴν εἰ δὲ πάντα καὶ τρόπους ἐπίσταται,
ὥσπερ πίθηκος, οὐδὲ οἱ γέλωσ μέλει.
80 οὐδ' ἂν τιν' εὖ ἔρξειεν, ἀλλὰ τοῦθ' ὄρᾳ,
καὶ τοῦτο πᾶσαν ἡμέρην βουλεύεται,
ὄκως τιν' ὡς μέγιστον ἔρξειεν κακόν.
τὴν δ' ἐκ μελίσσης: τὴν τις εὐτυχεῖ λαβών:
κεῖνη γὰρ οἷη μῶμος οὐ προσιζάνει,
85 θάλλει δ' ὑπ' αὐτῆς κάπαέζεται βίος:
φίλη δὲ σὺν φιλεῦντι γηράσκει πόσι,
τεκοῦσα καλὸν κοῦνομάκλυτον γένος:
κάριπρεπῆς μὲν ἐν γυναιξὶ γίγνεται
πάσησι, θεῆ δ' ἀμφιδέδρομεν χάρις:
90 οὐδ' ἐν γυναιξὶν ἤδεται καθημένη,
ὄκου λέγουσιν ἀφροδισίους λόγους.
τοίας γυναικᾶς ἀνδράσιν χαρίζεται
Ζεὺς τὰς ἀρίστας καὶ πολυφραδεστάτας:
τὰ δ' ἄλλα φῦλα ταῦτα μηχανῆ Διὸς
95 ἔστιν τε πῆμα, καὶ πάρ' ἀνδράσιν μένει.
ζεὺς γὰρ μέγιστον τοῦτ' ἐποίησεν κακόν,
γυναικᾶς. ἦν τι καὶ δοκῶσιν ὠφελεῖν,
ἔχοντί τω μάλιστα γίγνεται κακόν:
οὐ γὰρ κοτ' εὐφρων ἡμέρην διέρχεται
100 ἄπασαν, ὅστις σὺν γυναικὶ νάσσεται:
οὐδ' αἶψα λιμὸν οἰκίης ἀπώσεται,
ἐχθρὸν συνοικητῆρα, δυσμενέα θεόν.
ἀνὴρ δ' ὅταν μάλιστα θυμηδεῖν δοκῆ
κατ' οἶκον ἢ θεοῦ μοῖραν ἢ ν' ἰθρόπου χάριν,
105 εὐροῦσα μῶμον ἐς μάχην κορύσσεται.
ὄκου γυνὴ γὰρ ἔστιν, οὐδ' ἐς οἰκίην
ζεῖνον μολόντα προφρόνως δεχοίατο.
ἦτις δὲ τοι μάλιστα σωφρονεῖν δοκεῖ,
αὐτὴ μέγιστα τυγχάνει λωβωμένη:
110 κεχηνότος γὰρ ἀνδρὸς -- οἱ δὲ γείτονες
χαίρουσ' ὀρῶντες καὶ τόν, ὡς ἀμαρτάνει.

τὴν ἣν δ' ἕκαστος αἰνέσει μεμνημένος
 γυναῖκα, τὴν δὲ τούτερου μωμήσεται:
 ἴσῃν δ' ἔχοντες μοῖραν οὐ γινώσκουεν.
 115 Ζεὺς γὰρ μέγιστον τοῦτ' ἐποίησεν κακόν,
 καὶ δεσμὸν ἀμφέθηκεν ἀρρήκτου πέδης,
 ἐξ οὗ τε τοὺς μὲν Αἴδης ἐδέξατο
 γυναικὸς εἶνεκ' ἀμφιδηριωμένους

Sonuç

Antik yazarlar sürekli olarak erkeğin kadın üzerindeki etkisini dile getirirler. Bu bakış açısından doğan kadın düşmanlığına dair ilk örnek her ne kadar Arkaik Çağ'ın en önemli iki şairinden biri olan Hesiodos'a ait olsa da, bu çalışmada da görüldüğü üzere, Amorgoslu Semonides de Hesiodos gibi kadın konusundaki benzer olumsuz düşüncelerini günümüze ulaştıran bir Arkaik Hellen hiciv şiiri ile anlatmıştır. Amorgoslu Semonides, *Yedinci Fragman*'ın yazarıdır. Bize öyle geliyor ki, Semonides'in kadınlarla ilişkili bu şiirinde kadınlara karşı olan acımasız tavır çok dikkat çekicidir. Erkeklerin sakınması gereken kadın tiplerini anlatan bu şiir, Zeus'un erkekleri ve kadınları farklı yarattığı ve doğal dünyadan farklı modellere dayalı olarak özellikle on kadın türü yarattığı fikrine dayanmaktadır. Görülüyor ki, şair bu şiirinde erkeklerin sakınması gereken kadın tiplerini anlatmak için (iki element ve) sekiz hayvan türünden yararlanmıştır.

Ancak burada şu gerçeğin de altını çizmekte fayda vardır: Hellen erkeklerinin tamamının bu inanışları paylaştığını düşünmek de bize öyle geliyor ki yanlış olacaktır. *Monodik* liriğin³⁷ en çok seslendirildiği yer, *symposion* gibi sadece erkeklerin yer aldığı bir mekân olduğundan, Homeros ve Ksenophon gibi ünlü kişiler de göz önünde bulundurulduğunda, Amorgoslu Semonides'in *Yedinci Fragman*'ını belli bir grubu (erkekleri) güldürmek için karşı grubu (kadınları) alaya almak şeklinde yorumlamak daha doğru olacaktır.

³⁷ Arkaik Çağ şairleri, kullandıkları biçimlerden bağımsız olarak, metinlerini yazarlar ve onları ezberleyip izleyicilerin karşısında, çalgılar eşliğinde seslendirirler. Vezin biçimleri Homeros'un *heksametron*una göre daha girift bir hal alır; *iambos* vezni (iambik *trimetron* [üçlü ölçü]) ile *elegeianın* vezni (bir *heksametron* ile bir *pentametron*dan [beşli ölçü] oluşan *elegeia* beyiti) çok karmaşık değilse de lirik şiirlerin vezinleri daha karmaşıktır ve büyük çeşitlilik gösterir. Bu noktada tek bir şair tarafından seslendirilen türleri de birbirinden ayırmak gereklidir. Bir yanda vezin açısından "koro liriği"nin eserlerinden çok farklı olmayan şiirler yazdıklarından haklı olarak "lirik şair" olarak tanımlanabilecek şairler vardır; bu şairlere "şarkılarını tek başlarına, *kithara* eşliğinde seslendiren şairler" anlamına gelen "*monodik* lirik şairler" adı verilir. Bkz., Beta, *agm*, s. 915-916.

Kaynakça

Antik Kaynakça

Hes. *erga kai.*, (=Hesiodos, *Erga kai Hemerai*)

Kullanılan Metin ve Çeviri: *Hesiodos İşler ve Günler – Tanrıların Doğuşu*, Eski Yunancadan Çeviren: Furkan Akderin, Say Yayınları, İstanbul 2014.

Hes. *theog.*, (=Hesiodos, *Theogonia*)

Kullanılan Metin ve Çeviri: *Hesiodos Eseri ve Kaynakları*, Çevirenler Sabahattin Eyüboğlu, Azra Erhat, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 1997.

Hom. *Il.*, (=Homeros, *Ilias*)

Kullanılan Metin ve Çeviri: Homeros, *İlyada*, Eski Yunanca aslından çevirenler: Azra Erhat – A. Kadir, Can Yayınları, İstanbul 2007.

Hom. *Od.*, (=Homeros, *Odysseia*)

Kullanılan Metin ve Çeviri: Homeros, *Odysseia*, Eski Yunanca aslından çevirenler: Azra Erhat – A. Kadir, Can Yayınları, İstanbul 2007.

Lucr. *De Rerum Natura* (=T. Lucretius Carus, *De Rerum Natura*)

Kullanılan Metin ve Çeviri: T. Lucretius Carus, *De Rerum Natura*, Ed. H. Diels, Berlin 1923.

Steph. Byz., (=Stephanos Byzantinos)

Kullanılan Metin ve Çeviri: Stephanos Byzantinos, *Ethnicorum (quae supersunt)*, by A. Meineke, G. Reimeri, Berolini/Berlin 1849.

Strab., (Strabon, *Geographika*)

Kullanılan Metin ve Çeviri: Strabon, *The Geography of Strabo*, by H. C. Hamilton, W. Falconer, London 1903.

Modern Kaynakça

BETA, Simone, “Lirik Şiir”, *Antik Yunan*, Ed. Umberto Eco, Alfa Tarih, İstanbul 2018, ss. 914-925.

BONNARD, Andre, *Antik Yunan Uygarlığı Cilt I: İlyada'dan Parthenon'a*, Fransızcadan Çeviren: Kerem Kurtgözü, Evrensel Basım Yayın, İstanbul 2004.

ÇELGİN, Güler, *Eski Yunanca-Türkçe Sözlük*, Kabalcı Yayınevi, İstanbul 2011.

FRANCO, Cristiana, “Yunanlar ve Hayvanlar”, *Antik Yunan*, Ed. Umberto Eco, Çeviri: Leyla Tonguç Basmacı, Alfa Basım Yayım Dağıtım, İstanbul 2018, s. 299-312.

Oxford Antikçağ Sözlüğü, Ed. M. C. Howatson, Çeviri: Faruk Ersöz, Kitap Yayınevi, İstanbul 2013.

Semonides ve Altı İambos Şairi: Şiirler –Bütün Fragmanlar-, Ed. Hande Koçak, Çeviren: Alova, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul 2016.

ŞAHİN, Nuran, *Antik Dönemde Anadolu'da Kadın*, Ege Üniversitesi Yayınları, İzmir 2013.

Elektronik Kaynakça

https://en.wikipedia.org/wiki/Semonides_of_Amorgos (Erişim Tarihi: 31.08.2022)

<https://tr.wikipedia.org/wiki/Epimetheus> (Erişim Tarihi: 26.09.2022).

<https://tr.wikipedia.org/wiki/Prometheus> (Erişim Tarihi: 26.09.2022).

<http://www.perseus.tufts.edu/hopper/text?doc=Perseus:text:2008.01.0478:volume=2:text=22:section=2> (Erişim Tarihi: 29.09.2022).

**HISTORY
STUDIES**
INTERNATIONAL JOURNAL OF HISTORY

173

15 / 1

Summary

In return for the fire that mortals have thanks to Prometheus, the king of the gods, Zeus, sends them an unsettling presence, a “beautiful evil” that humans will lovingly embrace, but will destroy them, Pandora – receiving gifts from all gods or gifted to humans by all gods- designed by Zeus and created from soil by Hephaestus, has the appearance of a chaste young girl and her face resembles the beauty of immortal goddesses. Athena teaches her crafts and weaving. Along with the Hoiras and Kharis, she dresses and adorns her appropriately; Aphrodite is entrusted with granting her “elegance”, or Kharis, but also makes her an instrument of “tormenting desires and body-destroying pains”, Hermes gives her both a voice and a disposition to deceive others.

From Pandora derives the “line of women”; The existence of women is unfortunately necessary for men, because they serve to create the family and pass on the family wealth to the next generation, and it also destroys them, because they are a source of physical and moral misery and are associated with a life that is exhausted by work and suffering.

Although the first example of misogyny arising from this point of view belongs to Hesiod, one of the two most important poets of the Archaic Age, as it can be seen in this study, Semonides from Amorgos is also an Archaic Hellenic, like Hesiod, who had similar negative thoughts on women. He described it with satirical poetry. This poem, which describes the types of women that men should avoid, is based on the idea that Zeus created men and women differently, and that he specifically created ten types of women based on different models from the natural World. In this poem, namely the Seventh Trailer, the poet used two elements and eight animal species to describe the types of women that men should avoid. According to Semonides' poetry, “dog” women are curios and arrogant; “piggy” women, filthy and untidy; “horse” women are proud. The only type of woman recommended as a wife is the “bee” one, because she is hardworking and secretive.

Starting from this sentence, we will try to evaluate how the ancient Hellenic female identity was constructed in the 7th century BC through the iambic writer Semonides of Amorgos, the Seventh Trailer, which has survived and whose leading actors are animals (?) Thus, we will have the opportunity to question the misogyny of Semonides, like Hesiod, and we will explain how he constructs the female identity in eight animal species.

The main iambos poets of the Archaic Age, as it is known, are Archilochus, his contemporary and also the subject of our study, Semonides and Hipponax. However, it should be noted that the names of Anonios, Susarion, Hermippos, Skythinos, Diphilos and Panarkes should be added to these iambos poets, respectively.

As we mentioned above, the author of the world-famous Fragment Seven is Semonides from Amorgos and is a contemporary of Archilochus. Semonides, who wrote poems in the iamos style, lived in the 7th century BC. The most important information about the life and works of the poet, who is one of the pioneers of Ancient iambos poetry writing, about which very few documents remain today, is in the works of Suidas, Strabo and Stephanus of Byzantium. In the light of these sources, it is learned that the author of iambos, Semonides, was the son of Krines of Amorgos, came to Samos during the colonization of Amorgos and founded three cities on the island, and was even born (or developed) 490 years after the Trojan War.

What is worth dwelling on here is to question the misogyny of Semonides of Amorgos in Fragment Seven, the longest iambos surviving from the Archaic Age. In other Words, it is to evaluate how the ancient Hellenic woman identity was constructed in the 7th century BC through the Sevent Fragment of Semonides, which has survived and the leading actors are animals.

Unfortunately, bad female identities that men should avoid are interpreted as: “Pig” women flounder in filth. “Fox” women are treacherous, know everything and keep it under their control. “Dog” women wander around the house and groan, curios and arrogant. “Donkey” women are patient and hardworking, do not make a sound when they are beaten, but are ready to make love to anyone who comes their way. “Weasel” women are clumsy, thief and erotic. “Mare” women are elegant and haughty, always well-groomed, and become trouble for their husbands if they do not marry a king. “Monkey” women are ridiculous and clumsy, lacking in neck and hips, thinking of nothing but evil.

The only type of woman that men should not avoid is “bee” women. In other words, the only type of woman recommended as a wife is the “bee” one. Because such women are hardworking and secretive: they are loyal to their husbands and attached to their children. Those who marry “bee” women are lucky.

